



Zápis z online jednání Pracovní skupiny RVVI pro rovnost žen a mužů ve VaVal (PS)

konaného 5. listopadu 2021 od 13:00 do 15:15 prostřednictvím platformy webex.

Přítomní členové a členky: **Rut Bízková** (Rada pro výzkum, vývoj a inovace – RVVI), **Hana Tenglerová** (NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR – NKC), **Vladimíra Petráková** (Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského Akademie věd ČR – ÚFCH AV ČR), **Zuzana Weisgärberová** (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – MŠMT), **Marta Musilová** (Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR: ÚV – RRP), **Petra Svobodová** (Grantová agentura ČR – GA ČR), **Luboš Náhlík** (člen AR AV ČR, Ústav fyziky materiálů AV ČR – ÚFM AV ČR), **Tomáš Kostecký** (člen AR AV ČR, Sociologický ústav AV ČR – SOÚ AV ČR), **Jiří Kolísek** (MZE - Výzkumný ústav veterinárního lékařství – VÚVeL), **Luděk Knorr** (Katolická teologická fakulta UK v Praze – KTF UK), **Kateřina Kusáková**, **Lukáš Macenauer**, **Jana Dvořáčková** (všichni Technologická agentura ČR – TA ČR), **Ivana Kotrbatá** (Ministerstvo průmyslu a obchodu – MPO) **Aleš Bříza**, **Kateřina Hradilová**, **Marie Novotná**, **Lucie Kureková** (všichni Odbor Rady pro výzkum, vývoj a inovace Úřadu vlády ČR – ÚV – RVV)

Omluveni: Martina Bártová (Kancelář Akademie věd ČR – KAV), Vít Céza (MŽP – CENIA),

Program:

1. Program jednání + jednací řád (oba podklady byly zaslány před jednáním)¹ – úvodní slovo R. Bízková

Jednací řád bude schválen z čistě praktických důvodů. Určuje základní postupy pro jednání PS a vymezuje vztah k Radě pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Jakmile bude jednací řád schválen, budou jednání zahajována schválením programu. Případné změny ve složení PS budou oznamovány předsednictvu RVVI nebo přímo RVVI společně s dalšími materiály, které budou takovéto projednání vyžadovat.

Závěr: členové a členky PS mohou do 30. 11. 2021 vznést k návrhu jednacího řádu připomínky.

2. Využívání možností započítávání nákladů na work-life balance v projektech VaV (příslušný materiál byl zaslán před jednáním)² – úvodní slovo J. Dvořáčková

Členky a členové PS byli informováni o provedení externí evaluace programu ZÉTA v roce 2020. Ve Zprávě v kategorii nákladů, byť odezva činila 22 %, vyšlo najevo, že tuto možnost využilo 11 % respondentek/respondentů. Ačkoli na možnosti započítávání nákladů je

¹ Program, 5. 11. 2021; Jednací řád_PS pro rovnost žen a mužů_draft.

² Genderová opatření TAČR. Na materiál je nezbytné nahlížet jako na genderová opatření TAČR obecně. Materiál tedy svým záběrem přesahuje horizont projednávaného bodu.

upozorňováno v uživatelské příručce, bude nutné zajistit osvětu a zvýšit využívání těchto možností.

Závěr: Zástupkyně TA ČR poskytne PS zprávu, která je k tématu a obecnější a již zveřejněná. A pokusí se získat od zpracovatele data, která by mohla být poskytnuta členům a členkám PS pro získání více informací a další využití (termín: do 30. 11. 2021).

3. Uznatelnost nákladů péče a praxe některých poskytovatelů (příslušné materiály byly zaslány před jednáním)³ – úvodní slovo úvodní L. Knorr, H. Tenglerová, P. Svobodová, K. Kusáková

Jádro současné diskuze spočívá v neexistenci jednotného výkladu, zda lze náklady na péči hradit z dotačních titulů na výzkum. Praxe TA ČR, GA ČR a poznatky ze zahraničí ukazují, že to možné je. V českém kontextu tak problém nespočívá v zákoně č. 130/2002 Sb., ale především v interpretaci, která nevyužívá všech možností. Zasláný materiál TA ČR je podrobnějším rozkladem nákladů, který akcentuje konkrétní podmínky. Jedná se o výklad ryze právní nikoli účetní, přičemž tyto vlivy mohou být významné.

V diskusi dále zaznělo, že ačkoli praxe může přinést pestré příklady, neshazuje obecný princip, že uznatelnost aplikovat lze. Praxe „uznatelnosti“ v projektech by mohla být „první vlašťovkou“ pro rozšíření tohoto aspektu (principu) mimo výzkumné a grantové schéma → rozšíření na organizace.

Následovala rekapitulace podkladu připraveného GA ČR s doplněním, že možnost zahrnout náklady na péči o děti a jiné závislé osoby mezi způsobilé náklady v rámci doplňkových (režijních) nákladů, přičemž výše poskytnuté dotace na doplňkové (režijní) náklady může činit max. 20 %, je aplikována na všechny projekty.

Dále bylo připomenuto zaslání dopisu na ÚOHS s žádostí o konzultaci či názor v předmětné záležitosti. Aniž by se předjímal odpověď ÚOHS, bylo zmíněno, že tento je připomínkovým místem všech programů (TA ČR) a nikdy tento aspekt nezpochybnil.

Byla též připomenuta praxe ze zahraničí, kde mají instituce své vnitřní předpisy (a nespolehají ryze na zákon) včetně například suplementárních grantů. V českém prostředí je situace poněkud jiná a instituce mají obavy především z šetření Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ). Důvodem je neexistující jednotná výkladová praxe a nejistota, jak budou kontrolní orgány k problematice uznatelnosti postupovat. Výše zmíněné neznamená, že by instituce nutně neměly své vnitřní předpisy, nicméně zde může panovat jistá obava ze sdílení. Cestou může být příklad dobré praxe, který nasměruje a povzbudí i další instituce.

Doc. Náhlík informoval PS o záležitosti „dětských skupin“. V této záležitosti je nutné rozlišovat mezi zákony č. 130/2002 Sb. a zákonem č. 329/2021 Sb., který je v gesci MPSV. Dále nutné rozlišovat mezi AV ČR jako institucí a jednotlivými ústavy, které jsou veřejnými výzkumnými institucemi (v.v.i.), neboť pouze tyto jsou způsobilé k příjmu podpory dle zákona č. 329/2021 Sb. Získat podporu na dětské skupiny v rámci zákona č. 130/2002 Sb. nelze. Tento výklad poskytla ministryně financí. V této záležitosti se bude i nadále jednat a bude potřeba vyjasnit, zda se jedná o nárok, o který se musí zažádat.

Závěry:

- PS budou zaslány návrhy opatření k zařazení do obecného doporučení pro poskytovatele. Členové a členky se k nim do 30. 11. 2021 vyjádří, reakce zašlou na: hana.tenglerova@soc.cas.cz a v kopii na briza.ales@vlada.cz.

³ Rozbor uznatelnosti nákladů péče dle ZPVV; RVVI_podklad_pro_pracovni_skupinu_GAČR.

- PS bude usilovat získání informací o příkladech dobré praxe.
 - Zástupkyně TAČR zjistí, zda se neseťkaly s institucí, která věc ve vnitřních předpisech ošetřenou má (termín: 30. 11. 2021).
 - Zástupci AV ČR osloví ústavy, zda mají vypracované vnitřní předpisy, resp. zda mají „vnitřně“ ošetřenou problematiku uznatelnosti nákladů. A jsou ochotni je v modu důvěrné poskytnout členům/členkám PS (termín: 30. 11. 2021).
 - Dokument/y by posloužil/y jako podklad pro dobrou praxi.
- Po obdržení reakce ze strany ÚHOS, informací ohledně příkladů praxe a reakcí členek a členů na návrhy opatření PS bude formulováno doporučení, jehož znění bude předloženo na některém z příštích setkání PS.

4. Jak zadávat genderové audity a další VZ (finální podoba podkladu zaslána před jednáním)⁴ – úvodní slovo L. Knorr

Diskuze obsahovala krátkou rekapitulaci s poznámkou, že od 1. 1. 2021 jsou platné základy sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek.

Závěry: Předmětný materiál již prošel připomínkovým řízením členek a členů PS, připomínky byly zapracovány. Materiál může být uveřejněn na webu: www.vyzkum.cz

5. Ženy v managementu výzkumu, zejména v odborných orgánech poskytovatelů – zahájení diskuze – úvodní slovo H. Tenglerová

Tento bod je skutečně potřeba chápat jako otevření velmi aktuálního tématu. Následovala komentovaná prezentace zahrnující popis současného stavu, grafická znázornění, příklady dobré praxe, doporučení k diskuzi. Z prezentace bylo patrné, že ČR má v tomto ohledu značné limity. Bylo navrženo doplnit tento přehled o popis stavu u jednotlivých poskytovatelů. Byla zmíněna i dobrá praxe MŠMT v podobě předpisu, který implementuje postavení žen v oblasti hodnotících panelů. V českém prostředí může být dosažení vyrovnanějšího poměru žen a mužů v určitých oblastech výzvou. Případná opatření bychom neměli brát jako věc, která je povinná, nařízená a je zátěží, ale která je eticky dobrá, protože jde o odstraňování bariér, které tady objektivně jsou, a využití potenciálu, který tu je.

Závěry:

- členové a členky PS, kteří zastupují ministerstva, zmapují četnost žen v hodnotících a poradních orgánech výzkumu (termín: do 30. 11. 2021) a pošlou informace z šetření na: hana.tenglerova@soc.cas.cz, v kopii na: briza.ales@vlada.cz.
- R. Bízková z pozice členky RVVI a předsedkyně PS osloví náměstkyně Dolečka (MŠMT) s prosbou o možnost sdílet znění vnitřního předpisu jako příklad dobré praxe (termín: 30. 11. 2021).
- Členům a členkám skupiny bude zaslána prezentace s návrhy opatření, k nimž do 30. 11. 2021 pošlou komentáře na adresu hana.tenglerova@soc.cas.cz, v kopii na: briza.ales@vlada.cz. Na základě toho bude připraven materiál s doporučeními pro RVVI. Na únorovém jednání by se pak diskutovalo a odsouhlasil finální materiál.

⁴ Genderové audity_připomínky_final.

6. Řetězení pracovních úvazků lidí ve výzkumu – zahájení diskuze – úvodní slovo H. Tenglerová

Tento bod bude projednán na příštím zasedání.

7. Různé

Bylo oznámeno, že PS se bude jmenovat PS pro rovnost žen a mužů.

Byla představena neveřejná část webu: www.vyzkum.cz,⁵ respektive její část „rovné příležitosti“. Bylo připomenuto, že nová adresa: rzmv@vlada.cz je již plně funkční. Před jednáním byl členkám a členům PS zaslán harmonogram jednání PS v roce 2022.

Zástupci/kyně AV ČR byli vyzváni, aby při diskuzích se zástupci/kyněmi ústavů aktivně sbírali náměty nebo problémy, které se váží k tématice, jíž se PS zabývá, a postupovali je jako podněty PS.

GA ČR bude zatím v PS zastupovat paní Svobodová. Paní Dočkalová již v GA ČR nepracuje.

Závěr: příští jednání PS proběhne 2. února 2022 od 9:30. Forma jednání bude upřesněna dle aktuální epidemiologické situace.

Zapsal: A. Bříza

Schválila: R. Bízková, předsedkyně PS a členka Rady pro výzkum, vývoj a inovace

⁵ K 8. 11. 2021 byla tato část zcela zpřístupněna.